

John Lennon – Imagine

“El meu rol en la societat, o la de qualsevol artista o poeta, és intentar expressar el que sentim tots. No dir a la gent com sentir-se. No com un predicador, no com un líder, sinó com un reflex de tots nosaltres” (John Lennon)

1. L'autor

Us podeu imaginar un món sense els Beatles i la seva revolució pop? Us podeu imaginar un món que no hagués conegut les actituds i l'estil que representaven els Beatles i la seva música? Ara, mig segle després del seu boom, imaginar un món on no haguessin existit els Beatles pot ser tan utòpic com imaginar el món amb què somiava John Lennon, sense països ni religions ni possessions.

I és que els Beatles en el seu moment van constituir un fenomen sociocultural sense precedents. I John Lennon va ser el fundador i el líder dels Beatles, el seu membre més carismàtic, l'autor de la majoria de les seves cançons, juntament amb Paul McCartney, i també el *beatle* rebel, el que feia declaracions compromeses (com quan va afirmar que els Beatles eren més populars que Jesús), el que va abraçar les innovacions poètiques de Dylan a mitjan dels 60 i el protagonista d'algunes de les protestes polítiques més famoses de final dels 60 i principi dels 70.

Avui dia Lennon, a part de ser considerat per molts un dels cantants i compositors més importants del segle XX, s'ha convertit en un mite universal. Va triomfar primer amb els Beatles i després fent carrera en solitari. La seva imatge, amb les seves inconfusibles ulleres rodones, s'associa als Beatles però també s'ha convertit en una icona del pacifisme i l'inconformisme, de la rebel·lia i l'agosament. Amb els anys, amb la seva denúncia sense complexos de les injustícies d'aquest món, ha esdevingut un dels màxims representants de la via pacífica per aconseguir millorar la vida de les persones a la terra. I les seves cançons, especialment *Imagine*, han estat adoptades com a himnes pels moviments contra la guerra.

John Lennon va néixer l'any 1940 a Liverpool. El seu pare, marí mercant, va abandonar la família quan ell tenia només 3 anys, i la seva mare, ficada en una nova relació, va veure que no es podia fer càrrec de John i el va deixar en custòdia a la seva germana, que el va cuidar com si fos el seu fill. No obstant això, John no va perdre el contacte amb la seva mare, qui li va ensenyar a tocar el banjo i als 15 anys li va regalar la seva primera guitarra.

A l'escola va ser un alumne despreocupat i esvalotador. Però aquella també va ser una etapa molt creativa. Els seus llibres escolars són plens de dibuixos, poemes, i històries divertides. Amb només 15 anys va crear la seva primera banda, *The Quarrymen*, que tocaven bàsicament skiffle, una mena de folk influenciat pel jazz i el blues, que triomfava a Anglaterra a la dècada dels 50. Els instruments de l'skiffle eren senzills: guitarra acústica, harmònica i banjo, la qual cosa el feia molt assequible als joves, que no necessitaven fer grans inversions en instruments.

L'any 1957, en un concert de *The Quarrymen*, John va conèixer Paul McCartney, qui poc després es va unir al grup, juntament amb un guitarrista de només 14 anys anomenat George Harrison.

L'any 1960 Lennon, McCartney, Harrison i Stu Sutcliffe, un baixista amic de Lennon de l'escola d'Art, formen els Beatles i juntament amb el bateria Pete Best són contractats per a una sèrie d'actuacions a Hamburg, on es consoliden com a grup i enregistren els seu primer disc. Aquest disc provoca l'interès del productor Brian Epstein, qui es converteix en el seu mànager i el 1962 els aconsegueix un contracte de gravació amb la discogràfica EMI. Mentrestant Sutcliffe havia mort a Hamburg i el bateria Pete Best era substituït per Ringo Starr, per indicació de la discogràfica.

A principi de 1963 esclata la "beatlemania" de manera incontrolada. I a partir de llavors els Beatles es converteixen en herois arreu del món, els seus discos tenen centenars de milers de còpies reservades abans de la seva publicació, les seves cançons ocupen les principals posicions a les llistes d'èxits, el seu rostre és a tot arreu, les seves aparicions públiques generen autèntiques manifestacions, els concerts són un exemple d'èxtasi col·lectiu, i fins i tot el govern britànic els nomena membres de l'Orde de l'Imperi Britànic.

Les primeres cançons dels Beatles tenien certa qualitat musical, però unes lletres totalment supèrflues. Però a finals de 1964 té lloc la trobada de Lennon i Bob Dylan a Nova York que tindrà una influència fonamental en el futur de les carreres dels dos músics. Dylan es deixarà seduir per les guitarres elèctriques, la moda de Londres i la música pop, i, per la seva banda, els Beatles, a través de Lennon, es veuran influenciats per Dylan amb l'elaboració d'uns textos més personals, que expressaran sentiments i inquietuds més profunds. L'any 1965 Lennon fins i tot publica dos llibres, recull dels seus textos, poemes i dibuixos.

Després de l'estiu de 1966, els Beatles decideixen abandonar els escenaris durant un temps, per dedicar-se a l'estudi i l'experimentació musical. També és el moment de l'experimentació amb l'LSD, especialment John. Però el període psicodèlic dels Beatles donarà al món una obra cimera: el *Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band* (1967), considerat com el millor disc de la història de la música rock.

Els anys finals del grup, entre el 1967 i el 1970 van ser certament confusos i conflictius. Lennon s'anava allunyant del grup i s'obria a noves experiències i inquietuds, alhora que s'afermava el seu perfil més reivindicatiu i rebel. Una breu experiència a la Índia, el març de 1968, en companyia de la resta del grup i del Maharishi Yogi per a un seminari de meditació transcendental li va fer obrir encara més els ulls respecte a la farsa que representaven aquells "exercicis espirituals" i d'altres religions similars. Aquella estada a la Índia va servir com a mínim com a període de reflexió per a Lennon, que a la tornada es va decidir a deixar la seva primera dona Cynthia per anar amb la Yoko Ono, artista japonesa conceptual, a qui havia conegut poc temps abans.

Per al grup, el viatge va servir també per a reflexionar sobre la situació en què quedaven els seus negocis després de la mort del seu manager Brian Epstein, veritable catalitzador de la unitat del grup, i per decidir muntar, el 1968, la seva

pròpia empresa Apple Corps (amb diverses filials, entre les quals Apple Records), amb la voluntat de controlar ells mateixos el negoci que els afectava. Tot va quedar en un exercici d'ingenuïtat: els diners es van escapar a cabassos i la relació personal va abocar el grup a la seva fi, l'abril del 1970, després d'un disc excepcional, *Abbey Road* (1969), i del seu testament final, *Let it be* (1970).

Prèviament, entre 1968 i 1969, Lennon i Ono havien gravat 3 àlbums experimentals (un d'ells amb la famosa portada en què tots dos apareixien nus) i havien creat un nou grup: *The Plastic Ono Band*, del qual també formava part Eric Clapton, entre altres. El primer disc d'aquesta banda, amb la cançó *Give peace a chance* (contra la guerra de Vietnam), esdevindria un himne per la pau a tot el món.

A partir d'aquest moment les declaracions i els actes per la pau van passar a ser els protagonistes de la parella John i Yoko, amb les famoses enllitades per la pau, el retorn de la medalla que li havia concedit la reina per la participació d'Anglaterra a la guerra de Biafra, la composició de la cançó *Power to the people* en defensa de Tariq Alí i la culminació del seu pensament amb la publicació el 1971 de la cançó *Imagine*.

L'agost de 1971 la parella es va traslladar a Nova York, des d'on van llançar una campanya mundial a favor de la pau amb el títol genèric de "War is over, if you want it" ("la guerra s'acaba si tu ho vols") com a promoció del seu single *Happy Xmas, War is over* i es van deixar veure sovint en manifestacions antisistema. El president Richard Nixon va posar en marxa l'administració estatal i el va fer investigar per l'FBI, que el considerava un element perillós, alhora que li va posar traves administratives per a l'expedició dels documents legals que li havien de permetre la residència als Estats Units (dret que no aconseguiria fins a l'any 1976).

L'any 1975, amb el naixement del seu segon fill, John decideix retirar-se de la indústria musical per dedicar-se completament a la seva família. El seu retorn es produeix a finals de 1980, amb l'enregistrament de noves composicions que publicarà el novembre d'aquell any amb el títol *Double Fantasy*. Són cançons que mostren un Lennon madur, amb experiència vital i ganes de retornar al món de la música. Però el dia 8 de desembre d'aquell 1980, quan John retornava a casa a les 11 de la nit, va ser abordat per un jove, Mark David Chapman, a qui havia signat un autògraf unes poques hores abans, qui va disparar cinc trets que van acabar amb la seva vida. El somni s'havia acabat.

Però Lennon ens va deixar un llegat immens. El seu treball com a compositor ha estat qualificat com un dels més influents i transcendentals del segle XX. Conjuntament amb McCartney van ser autors d'algunes de les cançons més populars de la història de la música pop-rock, com *Yesterday* (segons el llibre Guinness, la cançó de la qual se n'han gravat més versions en tota la història), *Hey Jude*, *Let it be*, *Help*, *A hard day's night*, *I want to hold your hand...* i fins a 180 temes escrits i publicats conjuntament entre 1962 i 1969. La revista Rolling Stone va col·locar Lennon al lloc núm. 5 de la llista dels 100 millors cantants de tots els temps. Com a homenatge es va construir un mosaic com a part del memorial *Strawberry Fields* en el Central Park de Nova York, amb la paraula "Imagine" al seu centre.

2. La cançó

La lletra d'*Imagine* està inspirada en les esperances que Lennon tenia dipositades en una pau mundial. A la cançó John ens demana que imaginem un món on no existeixen les coses que divideixen la gent: la religió, els països, les possessions, etc.).

Va ser en un viatge en avió quan se li va acudir la lletra i l'anècdota és que en primera instància la va improvisar a la part de darrere d'una factura d'hotel.

Sembla que el text està parcialment inspirat en un poema de Yoko Ono (*Cloud piece*) inclòs en el seu llibre *Grapefruit*, de 1964, en què explica la seva infantesa viscuda al Japó durant la Segona Guerra Mundial. Cada vers d'aquest poema comença amb una invocació semblant als versos de la cançó: "imagina una gota de pluja, imagina els núvols..."

De tota manera, en una cançó escrita per Lennon l'any 1963 per als Beatles, *I'll get you*, el primer vers també comença: "Imagina que estic enamorat de tu...", amb una estructura semblant a *Imagine*.

Sobre el missatge de la cançó, Yoko Ono manifestaria uns anys després: "aquesta va ser la cançó amb què realment John volia comunicar el seu missatge al món, així que la va fer molt dolça i simple per tal que el missatge arribés a tothom". I ell mateix ja havia manifestat: "el missatge d'*Imagine* no és nou, és el mateix que vaig expressar amb *Give peace a chance* ("Doneu una oportunitat a la pau"); és el mateix missatge una vegada i una altra, i és positiu". És una mena de missatge que pot guiar totes les cultures. I està en la línia també del que transmetia una altra de les cançons fetes conjuntament amb McCartney: *All you need is love*. I pel seu to tan esperançador, jo la emparentaria també amb *What a wonderful world*, popularitzada per Louis Armstrong.

Una altra anècdota que explica Yoko Ono, que és qui controla tots els drets de la música de Lennon, és que la petició més freqüent dels artistes que demanen permís per gravar-ne noves versions és la d'eliminar la frase "i tampoc religions", sol·licitud a la qual ella sempre es nega.

A la llista de les 500 millors cançons de tots els temps, elaborada el 2004 per crítics, músics i experts de la indústria discogràfica, *Imagine* figura en el 3r lloc, només per darrere de *Like a rolling stone* (Dylan) i *Satisfaction* (The Rolling Stones). Però també a l'enquesta que va fer la BBC el Dia de la Poesia de 1999, *Imagine* va ser votada com a la cançó favorita del Regne Unit. I al programa *20 to 1*, de Nine Networks (Austràlia), l'any 2006 va ser escollida com a la millor cançó de tots els temps.

I, per acabar, entre centenars d'altres reconeixements, vull destacar que *Imagine* és també l'himne oficial de l'organització humanitària *Amnistia Internacional*, i que l'aeroport de Liverpool es diu John Lennon i té com a lema: "Above us only sky", una de les frases de la cançó.

I múltiples són també les versions que s'han fet de la cançó, des de Joan Baez a Noa, passant per les de Diana Ross, Dolly Parton, Willie Nelson, Gilberto Gil, David Bowie, Stevie Wonder, Peter Gabriel, Avril Lavigne, Antony and the Johnsons, etc. I a casa nostra cal destacar l'excel·lent versió en català d'Isidor Marí, que va gravar el grup Tralla.

(Article de Gustau Gallardo)